

کورد لێ نەوان دێستکەوتەکانی ۱۵

ئاب و پەڕی ئێشی ۳۱ ئابدا..

ئەحمەد کامەران

کورد پەڕیستە لێ مەژووی خەباتی سەرکەوتن و شکستەکانی خەڵ وێک و ڕیانگرت، تاوێکو بتوانێت وانێی گەریگەیان لێوێ فەربەت، چونکە لێ یادمان نەچەت دواجار مەژوو لێ دوو ئاراستەیی سەرێکی پێک دێت، ئاراستەییکیان سەرکەوتن و پەڕ لێ دێستکەوتی گەریگە بە مافەکانی گەلی کورد. هەرچی ئاراستەیی دوو مەیش بەردەوام دێتەوان و شکستە. ئێوێ جەگای داخە سەرکەوتەتی ئێمەیی باشووری کوردستان بەدیاری کراویش پەڕێکە و پەڕێکە، تاوێکو ئێستە فەری ئێو کەلتورێ نەبونە دان بەشکست و هەڵەکانی خەیاندا بنەن و بتوانن لێ داها توودا کاری باشتەر بکەن. کەچی ئێز لێدوای ئێز سەرکەوتەتی باشووری کوردستان بەڕێو ئاسەپێکی تاریکی دێتەوات.

هەرکاتێک پەڕ دێخەینە نەو مانگی ئابەوێ ئاستەوخێ دوو پەڕی گەریگە مەژوویی دێتەوێ یادمان. گەریگە لێیادیان نەکەین، بتوانین ئێزمونی زیاتریان لێوێ و ڕبەگەین. ئێزگەریگە مانگی ئاب، خەڵی لێبەنەتەوێ مانگەکە لێووی کەش و هەواوێ گەرمیەکی تاقەت پەڕێکەنی خەڵی هەپە، کەچی لێ ووی مەژووشەوێ بە کورد پەڕ لێ داستانێ گەرم و گوێ. ۱۵ ئاب سەرێتا ئێزێکی گەریگە مەژوویی بە جیهان، بەتایبەتی گەلی کوردیش لێم ئێزێدا توانیویەتی دێستکەوتی هەرگەریگە بە پاراستنی زمان و کەلتووری خەڵات بەکات. لێ گەریگەترین ئێو گەڕانکاریانێ لێم ئێزێدا وویدا لێ جیهانی مەقەیلەتی، بریتی بوو لێ خەڵ بەدێستەوێدانی ژاپەن و کەتایی هاتنی جەنگی جیهانی دووم. هەرچی بە کوردیش لێم ئێزێدا ئێزێ بەرخودانی ئازایەتی بوو لێ دژی فاشیستان.

۱۵ ئابی ۱۹۸۴، ئێو ئێزێ بە پەڕێنگایەتی فەرماندە مەسووم کەرمەز، ناسراو بە هەقە (عەگید) پەڕێکەمین دێنگی گولەیی شەڕی دژی داگیرکارییە بەرفراوانەکانی دێوێتی تورکیای فاشیست نەقاند. ئێزگەریگە کەسانێک بە بە ئاگایی ئێخەن دێگەرن و دێن گواپە ئێو ئێزێ هێچ دێستکەوتەکی ئێوتەیی نەبوو بە کورد، جگە لێ زیان و مەقەیلەتی بە کورد هێچ بەرهەمەکی لێ نەکەوتەوێ. بەلام گەریگە تەزێک بەوردی لێ ووداوەکانی مەژوودا بکەینەوێ، لێپاشان بەیاری ئاست و درووست بەدرەت. ئێزگەریگەتایە ئێو ئێزێ پەڕێکەمین دێنگی گولەیی ئازادی نە

تەقەنرا بایە، ئاستەوخە کورد لە باکووری کوردستان دیکەوتە بەر شاواوەکی گەورەیی سەینەو لە لایەن فاشیستانی ئوکاتی تورکیاوە. چونکە دیکەوتە تورکی دێستە بەشەپەلەکی بەرفراوانی داگیرکاری و ھەوایی سەینەوێ زمان و شوناسی کوردی دابوو لەو سەردەمدا، بەدیاری کراویش لە تەواوی ناوچە کوردییەکانی باکووری کوردستان. ئێگەرچی لە ئاستیدا دیکەوتە تورکی توانی لە خوێندگاكان ئێگری لە زمان و کەلتوووری کوردی بکات. بەھام تاکە شت دیکەوتە کە نەیتوانی ئێگری لەوێ بکات ئیرادەیی بەھەزی گەلی کورد و شەشگەکان بوو. سەرەتا لە قارمانەتی یەک عەگیدی و سەرھەڵدان دێستە پەکرد، بەھام ھەرزوو بە ھەزاران عەگیدی دیکە ھاتنە ییزی گەلە پانی بەرخودانەکان و خەیان بە عەگیدی کوردان ناساند.

پەویستە ئێم جەرر ئێزانە بەگرنگی و تەماشای بکەرەت، دیکەوتە بە چاوەکی نەتەوایی لەوێ بەوانین و باسی بکەین. تەنانەت پەویستە دێزگاكانی ئێگەیانەن بە بەجیاواری باس لەم ئێژە بکەن. ھەرگیز ئێژەکی گرنگی وەک ئێم ئێژە نەخرەتە چوارچەوێ پرسی حیزبی و کەسییەو. چونکە دواجار ئێم ئێژە دیکەوتە پاراستنی کەرامەتی گەلی کوردی بەخەیی وە بینی.

ھەرچی ۳۱ ئابی ۱۹۹۶، دیکەوتەکی دیکە گەلی کوردە، ئاخە چ جەرر دیکەوتە و تەکە بە کورد؟ ۳۱ ئاب دیکەوتەکی ئێشی لەبیرنەکراوی مەژووی خەباتی کوردە، لەنەوان یەنەکە و پەدەکەدا. ئێگەرچی گەلی کورد لە باشووری کوردستان ئاواتیان خواست لەدێستە دووژمنان زەگاریان بەت لە کوشتاری و داگیرکاری، بتوانن بە ساتەک لە ئێژە چەتری ھەزی کوردیدا بەسەنەو. بەھام وەک ئێوێ بەھەیی لە فەرھەنگی زمانەوانیدا و شەحەسانەو بە کورد قەدەغەکرا بەت و نابەت ھەرگیز بەسەتەو. چونکە دواجار یەنەکە و پەدەکە بە بە گوڵدانە بەرژێو نەدیە بەاكانی گەلی کورد و خەلک، لولەیی چەکەکانیان ئاراستەیی یەکدی کران، دواجار لەم نەوێندەدا بە ھەزاران ئێوێ کوردی قارمان بونە سوتەمەنی بە بەرژێو نەدیە تەبەتەکانی ئێم دوو جووت حیزبەو. ساڵانە لە کاتی نزیکبونەوێ ئێم ئێژە شەدا، دێست بە تەمەتبارکردنی یەکدی دیکە، جەگای داخ و شەرمەزارییە بە بەشەک لە سەرکردەکانی ئێو دوو حیزبە کە ئێژەکی ئێشی وەک ۳۱ ئاب، بە دیکەوتە گرنگی لە قەتەم دادەنەن و شانازی بە خراپەکاری و خیانەتەکانیانەو دیکەن.

ئێوێ پەویستە بیھەم بەکورتی، کە ھەفائەنی ۱۵ ئاب تا ئێژە ئێمەمان، بەردەوام بوونە لە خەباتی یەکەتیی کوردان بە پاراستنی بەرژێو نەدیەکانی گەلی کورد لە چوار پارچەکە کوردستان. ھەرچی برادەرانی ۳۱ ئاب تا ئێمە جگە لەو بارگرانییە لەسەر شانی

ھاوئا تيانى كورد درووستيان كردوو، ھەر ئۆزى قىرانلىك و شكستلىكى
ئىم تاقمى ۳۱ ئاي بى نىچاوانيانلىق دىينىن، سىربارى ھىموو
شكستلىكانيان، بونىت ھىكارلىكى سىركى بى پىرتىوازىي نىو ماى
كوردى لى ئىمىدا..

ئىحمىد كامران